

Manželstvo

Raj alebo peklo?

Princípy rajskeho manželskeho spoluzitia

„Hospodin Boh vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil.“ (1Moj 2,15)

Raj – odveká túžba ľudstva

Kto z nás by po ňom netúžil? Raj – miesto večnej pohody, blaha, rozkoše, dobra, hojnosti, mieru, lásky, zdravia, nesmrteľnosti... Ľudia ho hľadajú celé tisícročia. Starí Sumeri verili, že niekde existuje ostrov, na ktorom sa nestrieda horúce leto s mrazivou zimou, ani úmorné sucho s prívalmi dažďa; ostrov bez nebezpečných šeliem so stromami obsypanými vzácnymi diamantmi. Možno všetci vládcovia starovekých civilizácií snívajú o tom, že ak im bohovia pomôžu, podarí sa im vybudovať takýto raj. Po raji túžili aj židovskí mesiáš. Pod zástavou kresťanskej viery oň usilovali katolíci i protestanti. Pod zástavou rozumu sa o jeho realizáciu pokúšali osvietenci. V snahe dosiahnuť raj Hitler neváhal spriahnuť sa so samotným diablom. Všetky pokusy o dosiahnutie raja však skončili neúspešne. Nepodarilo sa to ani komunistom, ktorí nám štyridsať rokov vtĺkali do hlavy, že raj na zemi si vybudujeme vlastnými rukami. Po zamatovej revolúcii v roku 1989 mnohí z nás uverili, že s demokratickým zriadením raj konečne nastane. Dnes sa nás v súvislosti s tým zmocňuje ťažká dezilúzia. Napriek tomu si s Martou Kubišovou stále pospevujeme: „Někde musí být ráj...“

Raj podľa Biblie

Prvé kapitoly Biblie hovoria o tom, že na tejto zemi raj už kedysi bol: *„Hospodin Boh vysadil záhradu v Edene na východe a postavil do nej človeka, ktorého stvárnil.“ (1Moj 2,8.9)*. Posledná kniha Biblie tvrdí, že v budúcnosti bude na zemi opäť raj. Jej autor nám tlmočí Božie zaslúbenie: *„Tomu, kto zvíťazí, dám jesť zo stromu života, ktorý je v Božom raji.“ (Zj 2,7)*.

Za zmienku stojí aj Ježišovo chápanie raja. Teológov svojej doby šokoval konštatovaním: *„Príchod Božieho kráľovstva sa nedá spozorovať. Ani nepovedia: Hľa, tu je!, alebo: Tamto je! Lebo Božie kráľovstvo je medzi vami.“ (Luk 17,20.21)*. Podľa týchto

4 Manželstvo – raj alebo peklo?

slov raj nemusí byť vždy nejaké miesto. Ježiš upozorňuje na raj ako stav duše. Kúsok takého raja priniesol na túto zem pred dvoma tisícami rokov. Všade, kam vkročil, nechával za sebou stopy raja. Preto mohol svojim súčasníkom povedať: „Božie kráľovstvo je medzi vami.“

Bol síce ukrižovaný, ale podľa správy zaznamenatej v evanjeliách vstal z mŕtvych a vrátil sa k svojmu nebeskému Otcovi. Smutným učeníkom sľúbil, že sa raz vráti, aby tu na zemi znova vybudoval raj. Prial si však, aby sme atmosféru raja podľa jeho príkladu prežívali a v jeho moci šíрили už dnes a tu.

Manželstvo – raj alebo peklo?

Niektorí skúsení ženáči zvyknú menej skúseným povedať: „Nežeň sa! Je to peklo!“ Mýlia sa alebo majú pravdu? Ako kazateľ som dlhé roky varoval svojich poslucháčov pred možným rozpadom inštitúcie rodiny. Ktovieako som si však nepripúšťal, že by k niečomu takému mohlo dôjsť. O to horšie dnes znášam rozčarovanie z toho, že inštitút rodiny je v súčasnosti naozaj v troskách.

Najnovšie štatistické prieskumy ukazujú, že na Slovensku sa rozpadá takmer 43 % manželstiev. Klesá aj počet uzavretých sobášov. Kým do 90. rokov sa mimo manželstva rodilo menej ako 10 % detí, dnes sa 37 % detí rodí nezobášaným rodičom alebo slobodným matkám. Odklon od klasickej rodiny je zrejmy v celej Európe. Slovenská republika patrí síce ku krajinám s vyššou rozvodovosťou, no s niektorými severskými a západoeurópskymi štátmi sa nemôžeme porovnávať. Európa zďaleka nie je jediný kontinent, ktorý sa musí vyrovnávať s krízou rodiny.

Tento fenomén by sme nemali podceňovať. To, že rodina dnes prestáva plniť svoju úlohu, je živná pôda pre nezdravý egocentrizmus, ktorý je príčinou krízy autorít, poklesu sebaúcty a straty vnútorného pokoja. Pribúda ľudí duševne chorých, drogovu a inak závislých, rastie kriminalita, prebúdza sa rasová, náboženská a etnická neznášanlivosť. Sexualita, Bohom stvorená na prehlbovanie manželského vzťahu, sa stáva platformou na pestovanie nevery, promiskue, perverzity a obchodu s „ľudským mäsom“. Absencia tradičnej výchovy sa premieta do života jednotlivcov, rodín i spoločnosti. Fundovaní, ale pritom sociálne zanedbaní politici a lídri sa pomaly, ale isto stávajú vážnou hrozbou budúcnosti ľudstva.

Niektorí súčasní psychológovia tvrdia, že nejde ani tak o krízu rodiny, ale skôr o jej premenu na novú podobu. Väčšina z nich však bije na poplach. Svojimi prednáškami a publikáciami sa snažia zastaviť alebo aspoň pribrzdiť kritický stav súčasnej rodiny. Rozmýšľal som, ktorú zo spomenutých publikácií zvoliť ako podklad pre tohtoročný modlitebný týždeň kresťanských rodín našej cirkvi.

Určite by bolo z čoho vyberať. Nakoniec mi však ako teológovi došlo, že o základných princípoch šťastného manželskeho spoluzitia hovorí aj stará múdra kniha – Biblia, a to hneď na prvých stránkach. Preto by som vás tento týždeň rád pozval, aby sme si ich spolu prečítali a rozjímali o nich.

Raj nie je len minulosť

Príbeh o raji čítame obvykle ako príbeh z dávnej histórie. Myslíme si, že nás sa už netýka. Biblia však neašpiruje na učebnicu dejepisu. Božím priáním je, aby sme udalosti zo života Adama a Evy opísané v knihe Genezis vnímali ako modelový príbeh napísaný na naše ponaučenie. Pretože naši prarodičia žili v raji, môžeme povedať, že ich manželstvo bolo rajske manželstvo. Som presvedčený, že pri hľadaní riešenia krízy súčasných rodín by sme mali zohľadniť princípy, ktorých uplatňovaním sa peklo v manželských vzťahoch môže meniť na raj a postupne získavať pôvodnú, rajske podobu.

Príbeh z raja nám stále znovu pripomína, že rajske atmosféra prvého manželstva bola daná vzájomným vzťahom oboch partnerov, ich vzájomnou úctou a rešpektom, ich spoluprácou na diele, ktoré im zveril Boh, ich odhodlaním k zodpovednému rodičovstvu, poslušnosťou Božej vôle a pestovaním spolocenstva s Bohom.

Moje zamyslenia nebudú dlhé. Prial by som si totiž, aby sme tento týždeň o princípoch rajskeho manželstva nielen čítali, ale o nich spolu aj hovorili a hlavne sa modlili za ich uplatňovanie v praktickom živote. Budem sa modliť spolu s vami. Verím, že Božie slovo dokáže aj dnes uzdravovať naše nemocné srdce.

Diskusné otázky

1. *Myslíte si, že dnešná rodina sa naozaj ocitla v kríze alebo si len v novej situácii hľadá novú podobu?*
2. *Mala tradičná podoba rodiny v minulých rokoch aj svoje temné stránky? Ak áno, aké?*
3. *Zaujala vás v poslednej dobe nejaká publikácia alebo film s rodinnou problematikou? Ak áno, mohli by ste ich odporučiť ostatným?*
4. *Voči rodinným krízam nie sú dnes imúnni ani veriaci ľudia. Čo si myslíte, prečo?*
5. *Myslíte si, že v našej sekularizovanej spolčnosti môže ešte Božie slovo prispievať k pozitívnej zmene ľudského života? Ak áno, v čom spočíva jeho sila?*
6. *Prežívate rodinnú krízu alebo viete o niekom, kto by potreboval vašu podporu? Modlite sa.*

Vzťah lásky

„Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu“ (1Moj 1,27)

Boh je duchovná bytosť

Viete, ako vyzerá Pán Boh? Na túto otázku veriaci obvykle odpovedajú tak, že citujú uvedený biblický text. Predpokladajú, že keď sme boli stvorení na Boží obraz, Boh vyzerá podobne ako my, ale je podstatne väčší...

Ježiš mal iný názor. V jednom rozhovore svojim učeníkom povedal, že *„Boh je Duch“*. (Ján 4,24) Pri inej príležitosti poznamenal, že *„duch nemá mäso a kosti“*. (Luk 24,39) Boh jednoducho vyzerá inak. Je to duchovná bytosť. Preto ho ešte *„nikto nikdy nevidel“*. (1Ján 4,12) Desatoro neodporúča akékoľvek zobrazovanie Boha. (2Moj 20,4) Aj najlepšie mienené snahy o jeho zobrazenie končia Božou karikatúrou. Spomínate si, ako hlboko dokázala mnohých z nás poznamenať rozprávka s názvom Stvorenie sveta od francúzskeho animátora Jeana Effela z roku 1958? Dodnes sa pri zmienke o Bohu sotva dokážeme zbaviť asociácie plešatého starčeka v nočnej košeli, ktorý z obláčika plávajúceho po nebi s dobromyselným úsmevom pozoruje, čo sa deje na našej zemi.

Boha odzrkadľujeme v našich vzťahoch

Biblia síce hovorí o Božích rukách, očiach, ušiach, ústach a srdci, ale nechce tým povedať, ako Boh vyzerá, ale aký je, ako sa správa – že je osobný, vidí, počuje, koná, hovorí a cíti. Boh je Bohom lásky a vzťahov. Človeka nestvoril zo sebeckých pohnútok. Viedla ho k tomu obetavá láska. Stvorením človeka obmedzil sám seba. Ak sa v knihe Genezis hovorí, že muž a žena boli stvorení na Boží obraz, vyplýva z toho, že základným princípom rajskeho spoluzitia mal byť ich vzájomný vzťah.

A tu stojíme pred problémom. „Láska, Bože, láska, kde ťa ľudia berú, na horách nerastieš, v poli ťa nesejú.“ Človek je Božím obrazom len v Božej blízkosti, keď si uvedomuje jeho lásku, keď ju prijíma, keď dovolí, aby ním prenikla a odovzdáva

ju ďalej. Metodistický biblista Vladimír Žák vo svojom komentári ku knihe Genezis napísal: „Keď sa pozrieme do zrkadla, vidíme svoj obraz. Je to náš obraz, aj keď nie je totožný s nami. Zistíme to, keď sa od zrkadla vzdiaľujeme. Obraz sa v zrkadliacej ploche vzdiaľuje a stráca. Božím obrazom sme len vtedy, keď sme blízko pri ňom. Čím sme od neho ďalej, tým menej sme jeho obrazom, tým menej sme ľuďmi.“

Kniha Genezis to potvrdzuje. Naši prarodičia sa dopustili hriechu a začínajú sa Bohu vzdľať. Schovávajú sa pred ním. Začína sa ochladzovať nielen ich vzťah k Bohu, ale aj k sebe navzájom. Adam osočuje Boha: „*Žena, ktorú si mi dal, aby bola so mnou, dala mi z toho stromu, tak som jedol.*“ (1Moj 3,12)

Žiaľ, ako ľudstvo ideme v šlapajach našich prarodičov. Opakujeme rovnaké chyby. Kríza inštitúcie rodiny je vo svojej podstate dôsledkom krízy vzťahu človeka k Bohu. Ak strácame vzťah k nemu, ohrozené sú aj naše vzájomné vzťahy. Ak sa vzdiaľujeme Bohu, strácame z dohľadu aj jeden druhého, škodíme sami sebe, svojim partnerom, rodinám i širšiemu okoliu, pretože nie sme schopní milovať a odzrkadľovať jeho lásku.

Ježiš je dokonalým obrazom Boha

Situácia je vážna, nie však zúfalá. Milujúci Boh totiž neprestáva ľudstvo milovať. Od prvej chvíle ho hľadá slovami: „*Adam, kde si?*“ Celé tisícročia ho volá ústami prorokov a nakoniec osobne zostupuje do ľudskej reality a v osobe Ježiša Krista sa stáva človekom. So svojimi súčasníkmi komunikuje tvárou v tvár. Znovu im nastavuje zrkadlo svojho božstva. Autor listu Kolosanom o Ježišovi napísal: „*On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého stvorenia.*“ (Kol 1,15) Ani v jeho prípade však nejde o zobrazenie fyzickej podstaty Boha. Z evanjelií sa nedozvieme, ako Ježiš vyzeral. Vieme však, aký bol. Boha zobrazil svojím konaním.

Všetci vieme, ako táto Božia iniciatíva skončila. „*Do svojho vlastného prišiel, ale jeho vlastní ho neprijali.*“ (Ján 1,11) Jeho čistá, obetavá láska demaskovala sebecťvo a hriech a stala sa jeho súčasníkom „trňom v oku“. „Ukrižuj ho!“ volali. Rímsky miestodržiteľ ich prianiu napokon vyhovel. Mysleli si, že tak sa ho definitívne zbavia, ale prepočítali sa.

Rodina – obraz neviditeľného Boha

Ježiš vstal z mŕtvych. A nielen to. Po jeho nanebovstúpení prišli na scénu jeho nasledovníci. S jeho učením sa nielen intelektuálne stotožnili, ale navyše dostali od Boha ako dar moc lásky. (Ján 1,12) Podobne ako Ježiš aj oni svojím životom zobrazovali Boha. Začali tak plniť poslanie, pre ktoré boli stvorení. Spomínate si? „*Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu.*“ (1Moj 1,27)

8 Manželstvo – raj alebo peklo?

Cirkev navzdory svojim nedostatkom bola, je a určite aj ďalej bude priestorom na prejavovanie lásky. Základnou bunkou cirkvi je rodina. Azda práve preto náš text v súvislosti s poslaním zobrazovať Boha zdôrazňuje: „*Stvoril ich ako muža a ženu.*“ Veriaci manželia sú vo svojom vzájomnom vzťahu najlepšou platformou na prežívanie lásky – a tým aj na zobrazovanie Boha.

Súčasná kríza v manželstvách zasahuje nielen spoločnosť, ale aj cirkev. Čo s tým? Ježišov učeník Ján kedysi dávno kresťanom v Malej Ázii napísal: „*Boha nikto nikdy nevidel; ak sa navzájom milujeme, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás dosiahla dokonalosť.*“ (1Ján 4,12) Čo myslíte, je Božia prítomnosť v nás dôsledkom toho, že sa milujeme alebo naše harmonické vzťahy sú odrazom Božej prítomnosti v nás? Myslím, že to podstatné, čo môžeme pre záchranu našich manželstiev a rodín urobiť, je modliť sa, aby v nás Boh zostal, otvoriť mu dokorán dvere svojho srdca, pustiť ho dnu a umožniť mu, aby v ňom býval. Ak vstúpi, spolu s ním príde aj kúsok raja a naše vzťahy budú zachránené.

Diskusné otázky

- 1. Poznáte partnerov, ktorí svojím životom zobrazujú Boha? Čo je charakteristické pre ich vzťah?*
- 2. Prečo môže narušený vzťah s Bohom negatívne ovplyvniť medziludské vzťahy?*
- 3. Čím môžu manželia prispieť k tomu, aby Boh vstúpil do ich vzťahu a zostal v ňom?*
- 4. Mali by si partneri vo vzťahu strážiť svoje vlastné súkromie?*

Rovnocennosť

„Potom Hospodin, Boh, povedal: Nie je dobré človekovi byť samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude rovnocenná. Keď Hospodin, Boh, stvárnil z hlíny všetku poľnú zver a všetko nebeské vtáctvo, priviedol ich k človekovi, aby videl, ako ich pomenuje. Ako človek pomenoval každú živú bytosť, tak sa volá. Človek dal mená všetkému dobytku, všetkým nebeským vtákom a všetkým poľným zvieratám, ale rovnocennú pomoc nenašiel. Hospodin, Boh, dopustil na človeka tvrdý spánok, takže zaspal. Vybral mu jedno z rebier a miesto uzavrel mäsom. Z rebra, ktoré vybral Hospodin, Boh, človekovi, utvoril ženu a priviedol ju k nemu. Tu človek zvolal: Toto je konečne kosť z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!“ (1Moj 2,18–23)

Boh má úctu k človeku

Zástancovia ženských práv zvyknú tvrdiť, že žena bola dlhé tisícročia spoločensky pokorovaná vďaka biblickým textom, ktoré sa stali podkladom pre jej diskrimináciu. Príbeh z raja o posolstve, o ktorom tento týždeň premýšľame, dokazuje, že to tak nie je. Pozrime sa, aký bol pôvodný zámer Stvoriteľa. *„Boh povedal: Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu.“* (1Moj 1,26) Nastal predposledný deň stvorenia a vesmírom opäť znie ono tradičné: *„Boh povedal...“* Tentoraz však nenasleduje obligátne: A stalo sa... Prichádza odmlka, ktorá signalizuje, že Boh má v pláne stvoriť niečo zvláštne, niečo veľmi dôležité! Na rad prichádza človek, pán tvorstva, stvorený na Boží obraz. Tvor, ktorý je hodný úcty, pretože mu bolo zverené úctyhodné poslanie. Autor ôsmeho žalmu to vyjadril takto: *„Urobil si ho len o niečo menším než nebeské bytosti. Korunoval si ho slávou a dôstojnosťou. Ustanovil si ho za vládcu nad dielom svojich rúk, všetko si mu položil pod nohy: všetky ovce, kozy a dobytok aj divú zver, nebeské vtáctvo, morské ryby...“* (Ž 8,6–8) Takú hodnotu má človek v Božích očiach.

Dal im meno Adam

Všimli ste si niekedy, že Boh dal meno Adam nielen mužovi, ale aj žene? *„Keď Boh stvoril človeka, utvoril ho na Božiu podobu. Ako muža a ženu ich stvoril, požehnal ich a dal im meno človek (Adam), keď ich stvoril.“* (1Moj 5,1.2) Podľa stvoriteľského zámeru je teda človekom nielen muž, ale aj žena. Alebo ešte inak. Muž sa v plnej miere stáva človekom až v spojení so ženou.

Meno Eva dostane žena od muža až po páde do hriechu. (1 Moj 3,20) Je pravda, že milujúci manžel jej vybral veľmi pekné meno. Ak jej však dáva meno, robí s ňou to isté, čo mal urobiť so zvieratami – a to na znamenie svojej nadvlády nad nimi. Pritom mal vládnuť zvieratám, nie žene. Táto jeho svojvôľa spôsobila, že sa mu manželstvo začalo meniť na peklo. Naplnilo sa to, čo Boh predpovedal žene po jej zlyhaní. „*Budeš túžiť po svojom mužovi, ale on bude vládnuť nad tebou.*“ (1 Moj 3,16) Kronikár Ján zo Žatca kedysi dávno v diele Oráč a smrť trefne poznamenal: „Najväčším práním ženy je stať sa mužom.“ Hriech spôsobil, že muži začali ovládať svoje ženy a ženy sa tomu začali brániť nezdravým feminizmom.

Ľudia si prestali vážiť jeden druhého. Pre Boha má však človek takú hodnotu, že bol ochotný obetovať sa, aby ho zachránil. (Ján 3,16) Je paradoxné, že neúctivo sa správame zväčša k našim najbližším – rodičom, deťom, súrodencom a najhoršie sú na tom manželky a manželia. Ako keby sme zabudli, že nie sú hračkou náhody, ale vyšli z Božej stvoriteľskej dielne ako obraz samotného Boha.

Žena proti mužovi?

Nieкто by mohol namietat, že Boh stvoril Adamovi ženu ako „*rovnocennú pomoc*“. Na prvý pohľad sa naozaj môže zdať, že Biblia tým určuje žene stav podriadenosti. Pomocník predsa býva poruke tomu, kto veci riadi. Pôvodný hebrejský text však ukazuje, že Boh od ženy nečaká úlohu pomocníka ani pobočníka, ale akéhosi opozičníka: Učiním mu pomoc ako proti nemu. Keď som si kedysi hľadal životného partnera, jeden môj priateľ ma varoval pred pokúšením vybrať si niekoho, kto by mi v „láske“ na všetko len nekriticky pritakával. Žena má svojho muža ako kosť z jeho kostí podopierať, ale pritom mu nastavovať zrkadlo, viesť s ním konštruktívny dialóg, a tým ho posúvať dopredu. Práve tu sa dostáva k slovu prirodzená odlišnosť mužov a žien a ich nezameniteľné úlohy. Teológ Karol Barth k tomu dodáva: „Adam potrebuje niekoho, kto mu bude rovný, a predsa od neho odlišný. Niekoho, v kom by mohol poznávať seba a nachádzať v ňom svoje zocelenie. Niekoho, kto mu bude taký blízky, že ho bude môcť považovať za časť vlastného ja.“ O poddanosti ženy voči mužovi sa tu nehovorí. Bola totiž stvorená z mužovho rebra. Hebrejský výraz „céla“, ktorý sa obyčajne prekladá ako rebro, môžeme preložiť aj ako bok. Presbyteriánsky teológ Matthew Henry kedysi napísal: „Žena nebola sformovaná z mužových nôh, aby po nej šliapal. Nebola sformovaná z jeho hlavy, aby mu vládla. Žena bola sformovaná z jeho boku, aby mu stála po boku a spolu s ním tvorila jedno telo.“

Nová zmluva rešpektuje ženu

Oporcovia myšlienky rovnosti medzi mužom a ženou by teraz pohotovo siahli po apoštolovi Pavlovi, ktorý na niekoľkých miestach píše: „*Ženy, pod-*

riadiťte sa svojim mužom, ako sa sluší v Pánovi.“ (Kol 3,18) Pavol rovnako kladie na srdce otrokom: „*Otroci, vo všetkom poslúchajte pozemských pánov...*“ (Kol 3,22) Je zvláštne, že z druhého citátu nikto z nás kresťanov nevyvodzuje legitímnosť otrokárského poriadku. Vieme, že Pavol tu nerieši problematiku spoločenského zriadenia, len vedie ľudí k tomu, aby medzi sebou žili v láske a jeden druhého rešpektovali. V minulosti kresťania zavrhlí otrokárstvo; diskriminácia žien v kresťanských kruhoch však stále prežíva. To, že Generálna konferencia Cirkvi adventistov s.d. na svojom poslednom zasadaní zamietla ordináciu žien, je toho neblahým dokladom. Čo by na to povedal Ježiš, ktorý vo svojej dobe ako prvý porušil tabu vznášajúce sa nad ženami a na rozdiel od ostatných rabínov a učiteľov z anticých kultúr s nimi bez problémov komunikoval, povolal ich za učeníčky a počítal s nimi ako so svojimi spolupracovníčkami? Je smutné, že sme sa dosiaľ nenechali inšpirovať príkladom svojho Majstra.

Nerovnosť vzťahov v súčasnej spoločnosti

Dnešná interpretácia biblického textu by mohla vyznieť tak, že nedostatkom rešpektu voči opačnému pohlaviu trpia predovšetkým muži. V poslednej dobe však pozorujem, že muži sa stávajú ohrozeným druhom. Ženy sa stále častejšie sťažujú, že ich partneri sú sucháre bez iskry a charizmy. Strácajú voči nim úctu a rešpekt. Túžia po „alfa samcoch“, mužoch biologicky atraktívnych, dominantných, ambiciózných a inteligentných. Snívajú o galantných „poriadnych“ chlapoch, ktorí by dokázali uspokojiť ich sexuálne potreby. Obyčajne však zistia, že takíto muži nie sú najvhodnejšie typy pre ideálny rodinný život. A tak pre každodennú realitu volia „dobrú trúbu“, a keď si chcú „vyhodit z kopytka“, tak volia samca, ktorý im nakoniec aj tak zlomí srdce. Z partnerských vzťahov sa vytráca úcta a rešpekt. Manželstvo sa mení na hotové peklo. Myslím, že by nám pomohlo, keby sme si uvedomili, že dôležitým predpokladom rajskeho spolužitia je vzájomná úcta. Môj partner jednoducho nie je hračkou prírody. Je Bohom stvorenou bytosťou, telom z môjho tela a kosťou z mojich kostí, darom nevýslovnej hodnoty, originálom stvoreným len pre mňa. Je mojím spoločníkom na prekonávanie samoty a partnerom, ktorý ma podporuje a pomáha mi rásť.

Diskusné otázky

1. Aké sú výhody a nevýhody tradičného modelu manželstva?
2. Myslíte si, že by sa žena mala podriaďovať mužovi?
3. Aký je váš názor na ordináciu žien v cirkvi?
4. Akým spôsobom by ste svojmu partnerovi mohli prakticky prejavit', že si ho vážite?

Sexualita

„Odpovedal im: Či ste nečítali, že od počiatku ich Stvoriteľ stvoril ako muža a ženu? A ďalej hovoril: Preto opustí človek otca a matku a pripojí sa k svojej manželke a budú dvaja jedno telo. A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje.“ (Mat 19,4–6)

V našej sekularizovanej spoločnosti si mnohí myslia, že Stvoriteľ vyhnal Adama a Evu z raja kvôli tomu, že spolu sexuálne žili. Prevláda názor, že zakázaným ovocím – a tým aj prvotným hriechom – bola sexualita. Je paradoxné, že táto téza sa nedostala do povedomia ľudí prostredníctvom ateistickej propagandy. Spôsobili to samotní kresťania.

Hebrejské vnímanie sexuality

Starozmluvní Židia vnímali svet ako dobrý. Jeho realitu si nemaľovali ružovo, ale boli presvedčení, že vďaka Bohu a jeho vplyvu môžu aj na zemi poznačenej hriechom prežívať kúsok raja. Neboli pôžitkári, ale dokázali si vychutnávať život plnými dúškami. S chuťou a vďačnosťou jedli, pili a užívali si rozkoš so „ženou svojej mladosti“. (Prísł 5,18) Dávali však pozor, aby im zmyselnosť neprerástla cez hlavu a nezmenila sa na modlárstvo. Je dobré pripomenúť, že biblická kniha Pieseň piesní (Velpieseň) krásnym a poetickým spôsobom hovorí o ľudskej sexualite. Ježiš ako Žid to vnímal podobne. Nebol askéta. S radosťou prijímal pozvanie na hostiny. Nebol stúpencom okázalých pôstnych rituálov. Vďaka mimoriadnemu poslaniu, ktoré ako človek prijal, sa neoženil, ale ideál manželstva vo svojich kázaniach evidentne podporoval. Rovnakým spôsobom pristupovali k životu aj jeho (židovskí) učeníci. Apoštol Pavol ako kresťanský teológ odmietal asketizmus. (Kol 2,21) Antické vzdelanie však spôsobilo, že v jeho živote nachádzame určité prvky asketického správania.

Kresťanské vnímanie sexuality

Keď sa kresťanstvo oddelilo od židovstva, začali doň prenikať prvky gréckeho prostredia. Jedným z nich bolo Platónovo dualistické chápanie sveta. Podľa

neho je materiálny svet nedokonalý, a preto je zdrojom zla. Skazené je aj ľudské telo. Je väzením ušľachtilej ľudskej duše. Duša sa môže vyslobodiť jedine asketickým umŕtvovaním zmyselnosti tela.

Kresťanskí učenci prvých storočí nášho letopočtu prevzali Platónovo učenie a privedli ho k dokonalosti. Teológ Origenes, vzdelaný v gréckej filozófii, sa Platónovým učením o nebezpečenstve zmyselnosti nadchol do takej miery, že sa nechal vykastrovať. Jeroným okrem iného tvrdil, že keď niekto príliš „vrúčne“ miluje svoju manželku, je cudzoložník. Augustín spočiatku tvrdil, že Hospodinov príkaz plodiť sa a množiť bol v raji myslený len symbolicky a duchovne. Najprv sex celkom odmietol, neskôr však pripustil, že sexuálny styk za účelom plodenia detí nie je hriech.

Protestanti odmietli celý rad nebiblických dôrazov starej katolíckej teológie, sex však mnohí naďalej vnímali ako niečo nečisté. Martin Luther považoval manželstvo len za akýsi liek proti chlipnosti. Priekopníci adventizmu žili v období tzv. viktoriánskej prudérie. Britská kráľovná Viktória (1837–1901) kládla dôraz na prísne morálne hodnoty a sexuálne represie. Paradoxné je, že práve v tom čase muži zneužívali spálne na sexuálne násilie na svojich manželkách. Ellen Gould Whiteová proti nim vystupovala tak ostro, že si niektorí extrémisti jej výroky vysvetľovali ako výzvu k tomu, aby manželia spolu žili len ako brat a sestra, prípadne, aby sex praktizovali len za účelom plodenia detí. V niektorých tradičných adventistických rodinách podobné poňatie pretrváva dodnes. Pritom na počiatku v raji bolo všetko inak.

Sexualita v raji

Intimita – cesta k životu

Stojí za zmienku, že prvý príkaz, aký počuli ľudia z úst svojho Stvoriteľa, boli slová: „*Plodte sa a množte a naplňte zem.*“ Povedali sme, že Boh si prial, aby ľudia odzrkadľovali jeho charakter svojím správaním. V súvislosti s tým si Stvoriteľ prial, aby sa človek spolu s ním podieľal na vzniku nového života. Intímny vzťah medzi mužom a ženou mal byť platformou na realizáciu tohto tajomstva. Vďaka tomu sa Adam stal otcom a Eva matkou.

Kniha Genezis dokonca prichádza s návodom, ako sa to má stať. „*Preto muž... prilipne k svojej žene*“ (1Moj 2,24), doslova prenikne do svojej ženy, „*a budú jedno telo*“. Prilipnutím sa obvykle opisuje splynutie dvoch kvapalín. Takto vznikne zmes, z ktorej už nie je možné oddeliť jednu kvapalinu od druhej. A práve z tejto zmesi potom vzniká nový život. Pohlavný styk medzi mužom a ženou sa mal stať začiatkom zrodu nového života.

Intimita – cesta na prehĺbenie vzťahu

Cieľom intimity v žiadnom prípade nebolo len plodenie detí. Nešlo len o telesné, ale aj o duševné splynutie dvoch milujúcich sa ľudí. Muž a žena sa mali stať súčasťou jeden druhého; z dvoch sa mal stať jeden. Výsledkom tohto splynutia sa stala rozkoš (hebrejsky „eden“). Okamih rozkoše sa nemusel vždy viazať na počatie potomka. Rozkoš je Božím veľkým darom prehlbujúcim vzájomné poznanie, a tým aj vzťah medzi mužom a ženou. Nie náhodou v knihe Genezis čítame, že keď „*Adam poznal svoju ženu Evu, ona počala, porodila Kaina...*“ (1Moj 4,1) Hebrejský výraz „poznať“ v sebe nezahŕňa len intelektuálnu rovinu, ale aj zážitkovú. Tí dvaja spolu niečo prežili a priblížili sa k sebe tak blízko, že výsledkom bolo počatie a narodenie dieťaťa.

Intimita – zodpovednosť

Profesor Karlovej univerzity, religionista Pavel Hošek k zázraku intimity dodáva: „Je to vážna vec, keď vstupujeme do najintímnejšej intimity zjednotenia duše a tela s človekom, s ktorým nás nespája celoživotný vzťah, s ktorým nie sme viazaní platnou zmluvou – ako sa pri svadobnom sľube hovorí – v dobrom i zlom, v zdraví i nemoci, v bohatstve i chudobe. Keď so vzácnym darom intimity narábame ľahkomyselne a nezodpovedne, má to vážne dôsledky. Intímnym spojením vzniká medzi dvoma ľuďmi puto, ktoré je oveľa hlbšie a silnejšie, než si väčšinou uvedomujeme.“

Na výrok z knihy Genezis o príľnutí ženy k mužovi Ježiš nadväzuje slovami: „*Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje.*“ Grécky výraz, ktorý je tu použitý, by sa dal voľne preložiť slovom „nerozlepuje“. Čo Boh zlepil lepidlom svojej lásky, človek nech nerozlepuje. Skúšali ste niekedy oddeliť dva k sebe prilepené kusy papiera? S veľkou pravdepodobnosťou sa vám to nepodarí. Ak áno, zostanú vám v rukách útržky papiera. Preto je nutné chrániť vzťahy a strážiť si sexualitu. Ide o ochranu nás, nášho tela, našich citov i našich detí. Vďaka našej vášnivej láske prichádzajú na svet, no bez nás rodičov a našej vzájomnej náklonnosti sú celkom bezbranné. Len milované deti dokážu v plnej miere milovať. Žijeme v spoločnosti, ktorá stráca schopnosť milovať. (Mat 24,12) Nie sú príčinou tejto krízy narušené medziludské vzťahy, narušená sexualita a rozpad tradičnej rodiny?

Kristus – cesta k náprave vzťahov

Na záver mám pre vás dobrú správu. Manželstvo sa môže stať rajom. Sexualita, ktorá je v súlade so stvoriteľskými princípmi, k tomu môže prispieť. Ak to tak nejako prežívate, iste mi dáte za pravdu. Ak ste to ešte neskúsili, smelo do toho. Ak sa váš manželský život zmenil alebo mení na peklo, ešte stále existuje

cesta späť. Božia milosť je veľká. Ježiš Kristus dokáže lepidlom svojej golgotskej lásky zlepíť útržky vzájomných vzťahov. Ak sa už útržky naozaj zlepíť nedajú, vidí slzy vášho pokánia, utiera ich a chce vám dať silu na nový začiatok. Láskavo vám hovorí: „*Chod' a odteraz už nehreš.*“ (Ján 8,11)

Diskusné otázky

- 1. Ako vnímate postupujúcu sexuálnu revolúciu? Nedožel čas na zdržanlivosť?*
- 2. Aký je váš názor na predmanželský sex?*
- 3. Čo robiť, keď to v posteli neklape?*
- 4. Je nevera dôvod na rozvod?*
- 5. Aký postoj by mala cirkev zaujať voči smilníkom?*

Nádej

„Potom Hospodin, Boh, povedal: Hľa, človek sa stal ako jeden z nás: Pozná dobro i zlo. Len aby teraz nesiahol rukou na strom života, nejedol z neho a nežil naveky! Hospodin, Boh, ho vyhnal zo záhrady Eden, aby obrábal pôdu, z ktorej bol vzatý. Odohnal človeka a na východ od záhrady Eden postavil cherubov a blyskavý plamenný meč, aby strážili cestu k stromu života.“ (1Moj 3,22–24)

Boh slúbil Eve Spasiteľa

Rozmýšľali ste niekedy o tom, ako deprimujúco musela pôsobiť táto chvíľa na Evu? Predstava, že svojím neuváženým činom pripravila seba, svojho muža a ďalšie generácie ľudstva o raj, musela byť neznesiteľná. Keď sa potom spolu s Adamom ocitla „na východ od záhrady“ za pomyselnou bránou raja, pri pohľade na cherubov s blyskavým plamenným mečom sa jej musela zmocniť zúfalá beznádej. Ellen Whiteová v knihe Patriarchovia a proroci napísala, že prví ctitelia Boha prichádzali k bráne raja, stavali tu oltáre a prinášali Bohu obete. (PP 56)

Ktovie, možno práve tu, na pomedzí raja a sveta ovládaného zlom, pri rozjímaní o otáznikoch minulosti, súčasnosti a budúcnosti, jej Boží Duch znovu pripomenul, čo po páde do hriechu povedal v jej prítomnosti hadovi: *„Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päťu!“* (1Moj 3,15)

Tento výrok nie je jednoduchý. Teológovia si už roky kvôli nemu lámu hlavu. Starí židovskí učenci v ňom videli prvý náznak Mesiášovho víťazstva nad zlom. Kresťanskí vykladači nadviazali na ich chápanie. Teológ Ireneus (2. st. po Kr.) dospel k záveru, že v proroctve šlo o Evu a jej semenom (potomkom) nie je nikto iný než Ježiš Kristus. On prišiel v tele človeka na túto zem. Narodil sa zo ženy a ako človek bol nútený odrážať útoky nepriateľa Evy i celého ľudstva – hada, satana. (Zj 12,9) Bol to neľahký a bolestný boj. Bolest spôsobená rozdrvením päty je ukrutná, nie však smrteľná. Keď bol Ježiš ukrižovaný, znášal nesmierne ťažké fyzické i duševné utrpenie. Vstal však z mŕtvych, žije a kraľuje na veky vekov. Satan a jeho semeno (potomkovia) budú v deň posledného súdu definitívne zlikvidovaní. Tak im symbolicky Mesiáš „rozdrví hlavu“.

Kresťanskí teológovia nazývajú proroctvo vyrieknuté nad hadom v Evinej prítomnosti po páde hriechu „protoevanjeliom“. Podľa nich je to totiž prvé mesiášske proroctvo – zaslúbenie nádeje pre Evu i celé ľudstvo.

Eva pochopila protoevanjeliom

Myslíte si, že Eva to už vtedy pochopila? Som presvedčený, že áno. Sama nás o tom uistuje. Po narodení prvého syna – Kaina povedala: „*Dostala som muža od Hospodina.*“ (1Moj 4,1) Jej zvolanie je také prekvapivé, že väčšina prekladateľov sa ho obáva preložiť doslovne. Kralická Biblia ho prekladá slovami: „*Obdržela jsem muže na Hospodinu.*“ Luther zahmlieva ešte viac: „*Obdržala som muža s pomocou Hospodina.*“ Jeruzalemská Biblia dokonca hovorí, že Eva získala Kaina „prostredníctvom Hospodina“. Profesor Roháček ho preložil takto: „*Nadobudla som muža s Hospodinom.*“ Podľa pôvodného hebrejského textu však Eva volá: „*Získavam muža Hospodina.*“ Čo tým chce povedať?

Pochopiteľne, v hebrejčine je tu uvedené Hospodinovo meno, tajuplný tetragram JHVH. S týmto Božím menom je to naozaj zložitá. Nevieme, ako sa presne číta a sporný je aj filologický výklad tohto mena. Jasný a výstižný je však teologický výklad. Nachádzame ho priamo v Biblii: „SOM, ktorý SOM.“ Hospodin je všadeprítomný Boh pripravený pomôcť, je to božský Spasiteľ. Môžeme preto povedať, že Eva po pôrode volá: „Získala som božského Spasiteľa.“

Všetko nasvedčuje tomu, že poslanstvo nádeje skryté v protoevanjeliu pochopil aj Adam. Preto na slová – „*prach si a do prachu sa vrátiš*“ – zareagoval tým, že svoju ženu nazval Eva, hebrejsky „Chava“ – dávajúca život. (1Moj 3,20) V podstate tým vyjadril: „Áno, zrehšili sme. Právom sme odsúdení na smrť. Hospodin však slúbil, že z mojej ženy sa narodí nový život, nová nádej a ja tomu verím.“ Rajske manželstvo Adama a Evy narušil hriech. Začali sa jeden druhému odcudzovať, jeden druhého osočovať. Ale viera v naplnenie Božieho proroctva a nádej s ním spojená a podčiarknutá skutočným pokáním ich stále znovu zjednocovala.

Eva žila protoevanjeliom

Adam a Eva protoevanjeliom nielen pochopili, ale mu aj uverili a začali ním žiť. Boli to v podstate „prví adventisti“. Očakávali, že z ich lásky na narodí Mesiáš. Dokážete si predstaviť, aké obrovské sklamanie museli prežívať, keď nimi vysnívaný „spasiteľ“ vlastnoručne zabil brata? Neprepadli však beznádeji. Ďalej verili protoevanjeliu. Boli presvedčení, že Hospodin jedného dňa splní svoj sľub a daruje im Spasiteľa, ktorý im umožní vrátiť sa do strateného raja. Eva, daryňa života, rodila ďalej. V knihe Genézis čítame: „*Adam opäť poznal svoju ženu. Porodila syna a dala mu meno Šét, lebo povedala: Boh mi dal iného potomka namiesto*

Ábela, ktorého zabil Kain. Aj Šétovi sa narodil syn a dal mu meno Enóš. Vtedy sa začalo vzývať meno Hospodina.” (1Moj 4,25.26)

Nevieme presne, kedy Eva zomrela. Vieme však, že jej manžel Adam žil po splodení Šéta ešte osemsto rokov. V knihe Genezis je o ňom napísané, že „splodil synov a dcéry”. (1Moj 4,3.4) Predpokladám, že s Evou.

Eva otvorila tradíciu očakávania

Eva sa nedočkala splnenia nádeje predpovedanej protoevanjeliom. Jej nádej, že privedie na svet Spasiteľa, bola však taká silná, že sa prenášala z generácie na generáciu. V dobe pred Kristovým narodením nebola azda v Izraeli jediná žena, ktorá by netúžila darovať svetu Mesiáša. Tou šťastnou, ktorá ho napokon porodila, sa stala jednoduchá mladá žena menom Mária. (Luk 1,30–32) Prostredníctvom nej prišiel napokon Spasiteľ do tohto nášho sveta. Úspešne vybojoval zápas s hadom, zvíťazil a na tejto zemi opäť nastolil svoje kráľovstvo – raj.

Možno si teraz v duchu hovoríte, že som sa asi zmýlil. Ja však trvám na tom, čo som povedal. Božie kráľovstvo je podľa Ježišových slov už tu a teraz medzi nami. (Luk 17,20.21) Brána raja sa vďaka jeho golgotskej obeti znovu otvorila všetkým, ktorí sa spolu s Evou kajajú zo svojich hriechov a prijímajú Ježišovu očistnú obeť. V sile a moci tejto obete stále znovu začínajú žiť v súlade s rajskými princípmi. Ježiš povedal: *„Amen, amen, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nejde na súd, ale prešiel zo smrti do života.”* (Ján 5,24)

Toto Božie kráľovstvo má však jeden nedostatok. Had z raja ešte stále žije. Jeho pokušenia sú rovnako rafinované a príťažlivé ako kedysi. Preto ako kresťania očakávame deň, keď mu bude konečne rozdrvená hlava a spolu s autorom poslednej knihy Biblie naliehavo prosíme: *„Príd' už skoro, Pane Ježišu!”*

Diskusné otázky

1. *S akým zámerom boli napísané biblické prorocktvá o konečnom riešení zla?*
2. *Môže znalosť biblických prorocktiev urobiť človeka šťastným?*
3. *Ako môže spoločne zdieľaná nádej prispievať k obnove manželského vzťahu?*
4. *Vrátili ste sa niekedy ako manželia k bráne raja s túžbou po odpustení a sile k novému začiatku? Akým spôsobom ste to zrealizovali a aké to bolo?*

Bohoslužba

„Hospodin, Boh, dopustil na človeka tvrdý spánok, takže zaspal. Vybral mu jedno z rebier a miesto uzavrel mäsom. Z rebra, ktoré vybral Hospodin, Boh, človekovi, utvoril ženu a priviedol ju k nemu.“ (1Moj 2,21–23)

Manželstvo – chrám pre Boha

Na záver nášho uvažovania by som sa v rámci hľadania posledného princípu rajskeho manželského spolužitia rád vrátil k príbehu o stvorení ženy. Práve prebehol prvý chirurgický zákrok v dejinách ľudstva. Čítali sme, že Hospodin ako skúsený anesteziológ dopustil na človeka tvrdý spánok. (Dnes by sme povedali, že mu dal narkózu.) V narkóze mu vyoperoval jedno z rebier a sformoval z neho ženu.

Zvláštna operácia, však? Je možné z rebra vytvoriť živú, inteligentnú bytosť? Na riešenie tejto problematiky je príkrátka aj moderná medicína. Biblia však nie je učebnica dejepisu, ale skôr múdra kniha plná hlbokých a nadčasových symbolov.

Povedali sme, že hebrejské „céla“ (rebro) môžeme preložiť aj ako „bok“. „Z boku, ktorý vybral Hospodin, Boh, človekovi, utvoril ženu...“ V tejto súvislosti je dobré pripomenúť, že výraz „céla“ sa v Starej zmluve používa tam, kde sa hovorí o bočnej stene chrámu. Aj výraz „utvoril“ (banah) zväčša úzko súvisí so stavbou chrámu. Boh si jednoducho prial, aby muž a žena spolu vybudovali svätyňu, v ktorej by s nimi mohol prebývať.

Budovanie harmonického manželstva nie je ľahká záležitosť. Príbeh o stvorení ženy z mužovho rebra ukazuje, že tento proces prebieha a realizuje sa tam, kde manželia dovidia Bohu, aby si z ich vzájomnej náklonnosti vybudoval svoj chrám. Posledným a najdôležitejším princípom rajskeho manželského spolužitia je Boh a viera v neho.

Projekt „Mikdaš meat“

Židia to pochopili veľmi dávno. Jeruzalemský chrám im celé stáročia slúžil na stretávanie s Bohom, štúdium Tóry a vzájomné spoločenstvo. Keď po zničení chrámu roku 70 po Kr. boli rozptýlení do celého sveta, museli riešiť veľmi vážny problém. Pýtali sa: „Čo sa stane s Božou prítomnosťou? Kde sa s ním budeme stretávať? Kde ho budeme chváliť? Kde bude ťažisko nášho bohoslužobného kultu a viery?“

Vtedy prišli rabíni s projektom „Mikdaš meat“ (malá svätyňa, malý chrám). Židovský domov sa mal stať akýmsi malým chrámom, v ktorom sa mali členovia rodiny stretávať so svojim Bohom, študovať Tóru a prežívať vzájomné duchovné spoločenstvo. Pri stole viedol otec bohoslužbu, podobne ako kedysi kňaz v chráme. Pri stole rodina spievala z'mirot, piesne na oslavu Hospodina, podobne ako kedysi speváci v chráme. Pri rodinnom stole zaznievali spoločné modlitby. Pri stole žehnal otec svojim deťom, rovnako ako kedysi kňaz v chráme. Pri rodinnom stole sa slávil všetky židovské sviatky, vrátane šabat. Pri stole napomínal otec svoju rodinu slovami Tóry. Pri stole, podobne ako kedysi v chráme, sa vysvetľovali a vstepovali náboženské hodnoty všetkým zhromaždeným príslušníkom rodiny.

To všetko malo biblický základ. „Keď sa vás budú pýtať vaši synovia, čo znamená tento obrad, poviete im: Je to obeta Paschy na počesť Hospodina...“ (2Moj 12,26.27; 13,14; 5Moj 6,7) Podľa ustanovenia Tóry musel každý otec pri veľkonočnom rodinnom stole vedieť vysvetliť pôvod a zmysel tohto sviatku.

Aj keby zavreli všetky synagógy na svete, judaizmus by vďaka projektu „Mikdaš meat“ prežil. Čítal som, že „pred holokaustom boli takmer v každej židovskej domácnosti vo východnej Európe, dokonca aj v tej najchudobnejšej a najskromnejšej, knižnice plné kníh – dôstojné a majestátne viazané celé zväzky spolu s drobnými, malými knižkami. Chudobní Židia, ktorých deti poznali len zemiaky v nedeľu, zemiaky v pondelok, zemiaky v utorok, boli intelektuálni magnáti. Vlastnili poklady myslenia, bohatstvo informácií, myšlienok a výrokov mnohých vekov. Žalúdky prázdne, domy chudobné, ale myseľ nasýtená bohatstvom Tóry.“

Jeruzalemský chrám bol domom modlitby, domom štúdia a tiež domom vzájomného spoločenstva. Súčasné kresťanské chrámy sa od neho okrem iného líšia tým, že väčšinou fungujú len jeden deň v týždni. O učeníkoch v novozmluvnej knihe Skutky apoštolov čítame, že každý deň boli v chráme. Neraz som premýšľal o tom, ako mohol dvanásťročný Ježiš prežiť v chráme celé tri dni bez rodičov, ktorí naňho zabudli. (Luk 2,41–52) Postarali sa tam o neho rovnako ako o všetkých ostatných núdzných. Svoje zázemie tu nachádzali nielen židovskí modlitebníci, diskutujúci študenti Tóry, pútnici z iných miest a krajín, ale aj hladní bezdomovci

bez strechy nad hlavou. Po zničení chrámu mala túto sociálnu funkciu v rámci projektu „Mikdaš meat“ prevziať každá židovská rodina. Nie náhodou považovali rabíni pohostinnosť za jednu z najdôležitejších funkcií domova. Učili, že domov má byť otvorený pre ľudí všetkých tried a rás. O rabim Hunovi sa hovorilo, že skôr, než si sadol k stolu, otvoril dvere a zvolal: „Nech vstúpi každý, kto sa potrebuje najesť.“ Pritom pochopiteľne platilo pravidlo, podľa ktorého hosť nemal zneužívať hostiteľovu láskavosť.

Kresťanský „Mikdaš meat“

Projekt „Mikdaš meat“ nemal zostať len modelom pre fungovanie judaistickej rodiny. O niečom podobnom hovoril aj apoštol Pavol, keď vyzýval kresťanov v Korinte, aby nezabúdali, že ich telo je chrámom Ducha Svätého. Túto jeho výzvu si my, kresťania, často spájame so zásadami zdravého životného štýlu. Apoštol tu však nabáda kresťanských mužov, aby sexuálnym stykom s prostitútkami neznesväcovali chrám svojho manželstva, v ktorom chce Boh prebývať. (1 Kor 3,16)

Podľa apoštola Pavla má byť manželstvo chrámom, v ktorom sa budú manželia spolu so svojimi deťmi stretávať s Bohom. Mnohí rodičia však dnes Boha odmietajú. Zodpovednosť za stavbu chrámu svojho domova a duchovný rozvoj svojich detí prenechávajú cirkvi. Myslím si, že spolu s našimi židovskými bratmi by sme si mali znovu uvedomiť, že hlavným ťažiskom duchovnej výchovy detí bola, je a bude rodina. Každý rodič by mal pod strechou svojho domu vytvoriť podmienky na to, aby ho Boh mohol prestavať na dom bohoslužby, štúdia Biblie a empatického duchovného spoločenstva.

Bohoslužba – záruka rajskeho vzťahu

Podľa knihy Genezis hneď po stvorení človeka nasledoval siedmy deň. Niekedy máme dojem, že Boh šesť dní intenzívne pracoval a siedmy deň odpočíval. Všimnite si však, že až „siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal“. (1 Moj 2,2) Rabíni upozorňujú, že siedmy deň Boh stvoril šabat, časopriestor oddelený pre spoločenstvo človeka s Bohom. Adam a Eva s ním prežili prvý deň svojho života. Mali príležitosť naplno si vychutnať radosť zo stvorenia, radosť z partnera a radosť z Boha a jeho prítomnosti. Rovnakú radosť môžu týždeň čo týždeň vo svojom „Mikdaš meat“ prežívať manželia, ktorí pochopili, že tajomstvom ich rajskeho spolužitia je Boh, viera v neho, komunikácia s ním a bohoslužba s ním a najbližšími prežívaná na konci týždňa i v každodennej realite života.

Pred časom som bol vedúcimi predstaviteľmi cirkvi poverený koordináciou Oddelenia kresťanského domova v Česko-Slovenskej únii. Keď som sa tých, ktorí ma

o túto službu žiadali, spýtal, čo odo mňa očakávajú, jeden z nich mi so šibalským úsmevom na tvári povedal: „No, budeš chodiť po zboroch a riešiť rozvody...“ Premýšľal som o náplni svojho nového zaradenia a rozhodol sa pre oživenie a propagáciu biblického projektu „Mikdaš meat“. Chcem o ňom kázať, prednášať, organizovať víkendové a iné semináre, hovoriť o ňom s mladými ľuďmi, snúbencami, mladými manželskými párami, ale aj s dedkami a babičkami. Sebe i vám, ktorí čítate tieto riadky, chcem pripomenúť, že manželstvo prežívané podľa biblických princípov môže byť príznakom večného raja, na ktorý čakáme. Amen.

Diskusné otázky

- 1. Prečo a ako môže viera v Boha pozitívne ovplyvniť medziľudské vzťahy?*
- 2. Myslíte si, že myšlienka rodinných bohoslužieb je v 21. storočí ešte stále realizovateľná?*
- 3. Čo praktikujete pri rodinných bohoslužbách vo svojich rodinách?*
- 4. Čoho by sa mali rodičia pri realizácii rodinných bohoslužieb vyvarovať?*

Radomír Jonczy
Manželstvo – raj alebo peklo?
Týždeň kresťanského domova

Vydalo nakladateľstvo Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: expedice@adventorion.cz

www.advent-orion.cz

Ilustrácie: Jan Bárta

Grafická úprava: Jaromír Pokorný

Vytlačila tlačiareň ARTRON, s. r. o., Boskovice

Praha, 2016

ISBN 978-80-7172-740-8

